

הבעל שם טוב והכלה המתה

מעשה נוסע כנעש"ט מביטו יום ד' לעת ערב ונסע כל הלילה ולמחרתו כל היום ולא היה יודע שום אדם חלית הכוונה נסעיה ונס להיכן הוא נוסע ונסע מהלך רב יום שהוא כידוע לכל כאשר היה נסיעתו ויהי בחצי הלילה באו ללון בכפר אחד ויתאכסנו בבית המוכסן ולא היה מכירם כלל גם כי לא הגיד להם מי הוא, וישאל אותם המוכסן להיכן הם נוסעים. ויאמר הנעש"ט כי הוא דרשן גדול וכאשר שמע כן בברלין בערב שבת הזה ימים החוצה בגביר פלוני וע"כ נוסע הוא על החתונה. ויאמר להם הנעש"ט כלם משחקים אהם מהני שלא עיר ברלין

מעשה נוסע הבעש"ט מביטו יום ד' לעת ערב ונסע כל הלילה ולמחרתו כל היום, ולא היה יודע שום אדם תכלית הכוונה בהנסיעה וגם להיכן הוא נוסע [צ"ל: נוסע]. ונסע מהלך רב יום ההוא כידוע לכל כאשר היה נסיעתו. ויהי בחצי הלילה באו ללון בכפר אחד, ויתאכסנו בבית המוכסן ולא היה מכירם כלל, גם כי לא הגיד להם מי הוא. וישאל אותם המוכסן להיכן הם נוסעים. ויאמר הבעש"ט כי הוא דרשן גדול וכאשר שמע כן בברלין בערב שבת הזה יהיה חתונת הגביר פלוני וע"כ [ועל כן] נוסע הוא על החתונה [צ"ל: החתונה]. ויאמר להם הבעה"ב [הבעל הבית]: "האם משחקים אתם ממני? הלא עיר ברלין

רחוקה הוא מכאן יותר מחמישים פרסאות ואיך תגיעו לשם על שבת? ויאמר הבעש"ט: "יודע אני כי בודאי אהיה שם על שבת כי הסוסים שלי טובים מאד." ושחק עוד הבעה"ב [הבעל הבית]. אבל הבעש"ט הגיד כי בלי שום ספק יהיה שם על שבת. ויתיישב המוכסן בדעתו כי הוא צריך לנסוע ערך עשרים מילין מכאן והדרשן בודאי לא יגיע למחוז חפצו וע"כ [ועל כן] טוב לו לנסוע עם הדרשן הזה עד המקום ההוא. ויאמר להבעל שם טוב: "א"כ [אם כן] גם אני אסע עמכם, אם תרצו ליקח אותי, כי גם אנכי יש לי עסק בברלין." ויען לו הבעל שם טוב: "אנכי אקח אותך ליסע אתי בצוותא." ויהי ממחרת ויתמהמה הבעל שם טוב בבית מלונו ויתפלל ויצוה להכין לו סעודת שחרית. ויאמר לו הבעה"ב [הבעל הבית]: "הלא אתם צריכים לנסוע מהלך רב ולמה תתמהמו פה?" ויאמר לו הבעש"ט: "אל תדאג. אנכי אהיה אי"ה [אם ירצה השם] עוד מחר בבוקר בברלין." ויהי הדבר לפלא בעיני הבעה"ב [הבעל הבית] ויאמר בלבו: "אסע גם אנכי עם האיש הזה ונראה מה יהיו חלומותיו. הלא דבר הוא כי הוא חזק בדעתו." ולעת ערב צוה הבעש"ט לרתום סוסיו ויסע משם וגם הבעה"ב [הבעל הבית] נסע אתם. ויסעו כל הלילה. הבוקר אור והנה ראה המוכסן כי המה לא רחוקים מעיר ברלין וכמו רבע שעה באו לברלין. ויתמה המוכסן מאוד ויתאכסן הבעש"ט באכסני' אחת רחוק ממקום הגביר החתן הנ"ל, וכמו שעה י"ב נעשה רעש גדול בעיר כי הכלה של הגביר הנ"ל נתעלפה פתאוי [פתאום] ואינם יכולים להקיצה בשום אופן, וכמת נחשבה. וירץ המוכסן לשם לראות מה היה שם, והנה היא שוכבת כמת ונתיאשו ממנה כל הרופאים, והגביר הולך בבית אחת הנה ואחת הנה, והיגון כסה פניו מאוד מאוד. וכראות המוכסן כי אין תרופה למכתה, ויאמר להגביר: "הנה אנכי באתי הלילה הזאת עם דרשן אחד איש פלאי." ויספר לו כל הנ"ל "וע"כ [ועל כן] אם טוב הדבר לפניכם שלחו נא לקרותו והבטיחו לו כסף, אולי יוכל לרפאות אותי [אותה] כי שמעתי אותו מתהלל כי הוא בקי ברפואות." ותיכף רץ הגביר בעצמו אליו ויתחנן לו לילך אתו לראות מה נעשה בהכלה. וילך אתם הבעש"ט ויבא לבית והסתכל בפניה ויאמר לבני ביתה: "הכינו לה תכריכין ועשו מנהגכם מהרה מהרה." ואל הגביר צוה שישלח תיכף לעשות קבר כראוי. ואמר: "כי גם אנכי הולך על הבית עלמין." אך צוה שיקחו גם את הבגדים אשר הכינו ללבוש את הכלה לחופה, יקחו אתם על הבית עלמין. ותיכף עשו כאשר ציוו וילוו אותה. וילך גם הבעש"ט ואחריו הלכו כל אנשי העיר לראות את החדשות אשר יעשה שמה הבעש"ט ז"ל. ויהי כבואם אל הב"ע [הבית עלמין] צוה הבעש"ט

רחוקה הוא מכאן יותר מחמישים פרסאות ואיך תגיעו לשם על שבת? ויאמר הבעש"ט: "יודע אני כי בודאי אהיה שם על שבת כי הסוסים שלי טובים מאד." ושחק עוד הבעה"ב [הבעל הבית]. אבל הבעש"ט הגיד כי בלי שום ספק יהיה שם על שבת. ויתיישב המוכסן בדעתו כי הוא צריך לנסוע ערך עשרים מילין מכאן והדרשן בודאי לא יגיע למחוז חפצו וע"כ [ועל כן] טוב לו לנסוע עם הדרשן הזה עד המקום ההוא. ויאמר להבעל שם טוב: "א"כ [אם כן] גם אני אסע עמכם, אם תרצו ליקח אותי, כי גם אנכי יש לי עסק בברלין." ויען לו הבעל שם טוב: "אנכי אקח אותך ליסע אתי בצוותא." ויהי ממחרת ויתמהמה הבעל שם טוב בבית מלונו ויתפלל ויצוה להכין לו סעודת שחרית. ויאמר לו הבעה"ב [הבעל הבית]: "הלא אתם צריכים לנסוע מהלך רב ולמה תתמהמו פה?" ויאמר לו הבעש"ט: "אל תדאג. אנכי אהיה אי"ה [אם ירצה השם] עוד מחר בבוקר בברלין." ויהי הדבר לפלא בעיני הבעה"ב [הבעל הבית] ויאמר בלבו: "אסע גם אנכי עם האיש הזה ונראה מה יהיו חלומותיו. הלא דבר הוא כי הוא חזק בדעתו." ולעת ערב צוה הבעש"ט לרתום סוסיו ויסע משם וגם הבעה"ב [הבעל הבית] נסע אתם. ויסעו כל הלילה. הבוקר אור והנה ראה המוכסן כי המה לא רחוקים מעיר ברלין וכמו רבע שעה באו לברלין. ויתמה המוכסן מאוד ויתאכסן הבעש"ט באכסני' אחת רחוק ממקום הגביר החתן הנ"ל, וכמו שעה י"ב נעשה רעש גדול בעיר כי הכלה של הגביר הנ"ל נתעלפה פתאוי [פתאום] ואינם יכולים להקיצה בשום אופן, וכמת נחשבה. וירץ המוכסן לשם לראות מה היה שם, והנה היא שוכבת כמת ונתיאשו ממנה כל הרופאים, והגביר הולך בבית אחת הנה ואחת הנה, והיגון כסה פניו מאוד מאוד. וכראות המוכסן כי אין תרופה למכתה, ויאמר להגביר: "הנה אנכי באתי הלילה הזאת עם דרשן אחד איש פלאי." ויספר לו כל הנ"ל "וע"כ [ועל כן] אם טוב הדבר לפניכם שלחו נא לקרותו והבטיחו לו כסף, אולי יוכל לרפאות אותי [אותה] כי שמעתי אותו מתהלל כי הוא בקי ברפואות." ותיכף רץ הגביר בעצמו אליו ויתחנן לו לילך אתו לראות מה נעשה בהכלה. וילך אתם הבעש"ט ויבא לבית והסתכל בפניה ויאמר לבני ביתה: "הכינו לה תכריכין ועשו מנהגכם מהרה מהרה." ואל הגביר צוה שישלח תיכף לעשות קבר כראוי. ואמר: "כי גם אנכי הולך על הבית עלמין." אך צוה שיקחו גם את הבגדים אשר הכינו ללבוש את הכלה לחופה, יקחו אתם על הבית עלמין. ותיכף עשו כאשר ציוו וילוו אותה. וילך גם הבעש"ט ואחריו הלכו כל אנשי העיר לראות את החדשות אשר יעשה שמה הבעש"ט ז"ל. ויהי כבואם אל הב"ע [הבית עלמין] צוה הבעש"ט

ונראה מה יהיו חלומותיו. הלא דבר הוא כי הוא חזק בדעתו." ולעת ערב צוה הבעש"ט לרתום סוסיו ויסע משם וגם הבעה"ב [הבעל הבית] נסע אתם. ויסעו כל הלילה. הבוקר אור והנה ראה המוכסן כי המה לא רחוקים מעיר ברלין וכמו רבע שעה באו לברלין. ויתמה המוכסן מאוד ויתאכסן הבעש"ט באכסני' אחת רחוק ממקום הגביר החתן הנ"ל, וכמו שעה י"ב נעשה רעש גדול בעיר כי הכלה של הגביר הנ"ל נתעלפה פתאוי [פתאום] ואינם יכולים להקיצה בשום אופן, וכמת נחשבה. וירץ המוכסן לשם לראות מה היה שם, והנה היא שוכבת כמת ונתיאשו ממנה כל הרופאים, והגביר הולך בבית אחת הנה ואחת הנה, והיגון כסה פניו מאוד מאוד. וכראות המוכסן כי אין תרופה למכתה, ויאמר להגביר: "הנה אנכי באתי הלילה הזאת עם דרשן אחד איש פלאי." ויספר לו כל הנ"ל "וע"כ [ועל כן] אם טוב הדבר לפניכם שלחו נא לקרותו והבטיחו לו כסף, אולי יוכל לרפאות אותי [אותה] כי שמעתי אותו מתהלל כי הוא בקי ברפואות." ותיכף רץ הגביר בעצמו אליו ויתחנן לו לילך אתו לראות מה נעשה בהכלה. וילך אתם הבעש"ט ויבא לבית והסתכל בפניה ויאמר לבני ביתה: "הכינו לה תכריכין ועשו מנהגכם מהרה מהרה." ואל הגביר צוה שישלח תיכף לעשות קבר כראוי. ואמר: "כי גם אנכי הולך על הבית עלמין." אך צוה שיקחו גם את הבגדים אשר הכינו ללבוש את הכלה לחופה, יקחו אתם על הבית עלמין. ותיכף עשו כאשר ציוו וילוו אותה. וילך גם הבעש"ט ואחריו הלכו כל אנשי העיר לראות את החדשות אשר יעשה שמה הבעש"ט ז"ל. ויהי כבואם אל הב"ע [הבית עלמין] צוה הבעש"ט

להכניסה בקברה והוא עמד ושחה על מטהו, ויקרא לשני אנשים חזקים ויאמר להם: "החזקו והיו לבני חיל ותיכף כאשר תראו השתנות בפני הכלה תיכף תחטופו אותה מתוך הקבר." והזהירם מאוד. והוא עמד כך מוטה על מטהו ופניו לקברה. והיה כמו רבע שעה ראו האנשים כי נתאדמה פניה, ורמו להם הבעש"ט, ותיכף הניפו אותה מקברה. וידחף הבעש"ט אותה לאמר: "לכי להחופ" [להחופה]! ותיכף לבשו אותה את בגדיה והוליכוה לביתי [צ"ל לביתה] והכינו החופה והסעודה. וביקש הגביר הנ"ל את הבעש"ט שיסדר קידושין וכן עש' [עשה]. ובעת אשר סידר קדושין הסירה הכלה את הצעיף מעל פניה ותסתכל עליו ולא עצרה ברוחה לאמור: "זה האיש! זה האיש אשר הצילנו ממות!" ויגער בה הבעש"ט. ואחר החופה

להכניסם בקברם והוא עמד ושחה על מטהו, ויקרא לשני אנשים חזקים ויאמר להם החזקו והיו לבני חיל ותיכף כאשר תראו השתנות בפני הכלה תיכף תחטופו אותה מתוך הקבר. והיה כמו רבע שעה ראו האנשים כי נתאדמה פניה ורמו להם הבעש"ט ותיכף הניפו אותה מקברה וידחף הבעש"ט אותה לאמר: "לכי להחופ" ותיכף לבשו אותה את בגדיה והוליכוה לביתה והכינו החופה והסעודה וביקש הגביר הנ"ל את הבעש"ט שיסדר קידושין וכן עש' ובעת אשר סידר קדושין הסירה הכלה את הצעיף מעל פניה ותסתכל עליו ולא עצרה ברוחה לאמור: "זה האיש! זה האיש אשר הצילנו ממות!" ויגער בה הבעש"ט. ואחר החופה ספרה הכלה כל הנעשה: הגביר היה אלמן מאשתו, אשר הוא [היא] היתה דודתו [צ"ל: דודתה] של הכלה הזאת, והכלה נתגדלה בבית הגביר הנ"ל. והיה כאשר חלתה אשת הגביר הנ"ל וראת' [וראתה] כי הגיע קיצה, הביני' [הבינה] כי הבעל יקח את בת אחות' [אחותה] ונתקנאה בה. ותבקש אח בעלה להבטיח לה שלא יקח אותה, והבטיח לה, וביקשה מאתו שיתן לה ת"כ [תקיעת כף] ע"ז [על זה] ויתן לה ת"כ [תקיעת כף]. וגם להבתולה בקשה כנ"ל, והיא גם היא הבטיחה לה ותתן לה ת"כ [תקיעת כף] ג"כ [גם כן]. ואחרי מותה עברו שניהם הת"כ [התקיעת כף]. והיה סמוך לחופה באתה האשה המתה ותחפוץ להרוג את הכלה. והיה הפסק בפני הבעש"ט [הבעל שם] בעת שהכניסו אותה להקבר. ואז אחרי שני הטענות פסק הבעש"ט כי אין שום אשם על הגביר ואשתו יען כי את זאת עשו שלא רצו לעגם נפשה. ויגער הבעש"ט על אשתו המתה: "למה תעצור אותה כן, היא צריכה ללכת לחופה." ויעתה כאשר שמעתי שסידר קדושין הכרתי את קולו. כן ספרה הכלה. וישבות הבעש"ט שם בכבוד גדול ותיכף אחר שבת נסע משם בכבוד גדול וילווהו משם אנשי העיר:

גדול ותיכף אחר שבת נסע משם בכבוד גדול וילווהו משם אנשי העיר: